

Pharmacon exameneisen Adviseren compleet - 2025

Wet – en regelgeving (Basiskennis)

De kandidaat kan:

Eindterm 1

- De wettelijke adviesplicht voor UAD-geneesmiddelen omschrijven
- De wettelijke adviesfunctie van de (assistent -) drogist omschrijven
- De inhoud van de wettelijke bepalingen uit de Geneesmiddelenwet (art 1, lid 1 en art 62) omschrijven
- Omschrijven welke wettelijke regels gelden bij het ter handstellen van UAD-geneesmiddelen
- Benoemen welke wettelijke regels gelden voor UAD-geneesmiddelen die behoren tot de homeopathica of fytotherapeutica

Eindterm 2

- Uitleggen wat de termen UR, UA, UAD en AV betekenen (bijlage 3)
- Uitleggen wanneer een product een geneesmiddel is
  - o Benoemen wat verschillen en overeenkomsten zijn tussen fytotherapie, homeopathie en reguliere geneeskunde
- Uitleggen wat zelfzorg inhoudt
- Uitleggen wat het doel van zelfzorgvoorlichting is
- Uitleggen welke rol UAD-geneesmiddelen binnen de zelfzorg spelen

Eindterm 3

- De functie van een bijsluiter benoemen
- De rubrieken van een bijsluiter en de inhoud daarvan benoemen
- Het verschil tussen de registratie van RVG en RVH –geneesmiddelen benoemen

Eindterm 5

- Omschrijven wat de kenmerken van voorlichting zijn
- Omschrijven wat de kenmerken van advies zijn
- Omschrijven wat de kenmerken van reclame zijn
- Benoemen wat de verschillen zijn tussen voorlichting, advies en reclame

Eindterm 11

- Uitleggen wat een bijsluiter is
- De functie van een bijsluiter verklaren
- De rubrieken van een bijsluiter uitleggen
- De betekenis van de termen uit de bijsluiter die regelmatig door klanten worden gebruikt uitleggen (zie bijlage 3)
- De farmaceutische toedieningsvormen van UAD-geneesmiddelen uitleggen

Zelfzorgvoorlichting en communicatie

Eindterm 16

- Verhelderen welke informatie van een klant moet worden verkregen om een passend advies te geven (persoon voor wie geneesmiddel is bestemd, aard van de klacht, situatie en eerder ondernomen actie)
- Verklaren welke vragen aan de klant moeten worden gesteld om een passend advies te geven
- De regels van de communicatieleer uitleggen, die voor adviseren bij zelfzorgmedicatie van belang zijn
- Uitleggen wanneer de gesprekstechnieken luisteren, samenvatten of doorvragen worden toegepast
- Verklaren hoe een (assistent) drogist kan inspelen op non verbaal gedrag

Eindterm 17

- Uitleggen wat de functie en het belang van de kassacheck is
- Aantonen in welke situatie een klant behoefte heeft aan advies

Eindterm 18

- Beredeneren in welke situaties de klant moet worden ingelicht over de risico's en gevolgen van gebruik van UAD-geneesmiddelen en veel verkochte zelfzorgmiddelen (bijlage 4 en 5)
- Benoem de belangrijkste zelfzorggeneesmiddelen en werkzame stoffen met een groot risico op verkeerd gebruik of ernstige bijwerkingen of niet geschikt voor bepaalde groepen gebruikers en de bijbehorende verplichte ongevraagde risicowaarschuwing (bijlage 4 en bijlage 5)

Adviseren en informeren over UAD-geneesmiddelen per indicatiegebied

Pijn- en koortsklachten

Passend advies geven

De kandidaat kan voor de indicaties:

- koorts en pijn bij griep en verkoudheid;
- hoofdpijn (ook: spanningshoofdpijn en middelengeïnduceerde hoofdpijn);
- symptomen van) migraine;
- kiespijn, (pijn bij het) doorkomen van de eerste tanden;
- (acute) keelpijn;
- desinfectie (ontsmetten) van de mond-/keelholte;
- zenuwpijn;
- reumatische pijn;
- menstruatiepijn;
- (pijn bij) artrose;
- (milde tot matige) artrose van de knie;
- pijn na chirurgische ingrepen (postoperatieve pijn);
- koorts en pijn na vaccinatie;
- spier- en gewrichtspijn, kneuzingen en verstuikingen;
- spit (rugpijn)
- tanden en mond
- middenoorontsteking

Eindterm 7

- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een specifiek UAD-geneesmiddel
- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een product met een specifieke werkzame stof

Eindterm 8

- Benoemen wat een passend advies is over het gebruik van een UAD-geneesmiddel naar aanleiding van een gezondheidsvraag of een vraag over een kwaal of aandoening

Eindterm 9

- De meest belangrijke indicaties benoemen waarvoor UAD-geneesmiddelen worden verkocht (zie bijlage 1)

Eindterm 10 a

- De meest voorkomende klantvragen en gezondheidsklachten benoemen
  - o Benoemen wat de belangrijkste oorzaken en symptomen daarvan zijn

Eindterm 10 b

- Benoemen wat de beschikbare UAD-geneesmiddelen zijn bij pijnklachten (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de werking is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o Verklaar welke manieren van pijnbestrijding er zijn
  - o Uitleggen hoe algemene pijnstillers werken
  - o Uitleggen hoe lokale pijnstillers werken
  - o Uitleggen wat het verschil in werking is tussen een perifeer of topicaal werkende pijnstiller en een centraal werkende pijnstiller
- Benoemen wat de werkzame stof is (of werkzame stoffen zijn) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 2)

Eindterm 10 d

- Benoemen wat de juiste dosering is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Toelichten wat de juiste wijze van gebruik is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o De algemene regels en waarschuwingen bij het gebruik van spierwrijfmiddelen benoemen

Eindterm 10 e

- Benoemen wat de eerste en tweede keus UAD-geneesmiddelen zijn

Inlichten over gevolgen van gebruik

De kandidaat kan voor de indicaties:

- koorts en pijn bij griep en verkoudheid;
- hoofdpijn (ook: spanningshoofdpijn en middelengeïnduceerde hoofdpijn);
- symptomen van) migraine;
- kiespijn, (pijn bij het) doorkomen van de eerste tanden;
- (acute) keelpijn;
- desinfectie (ontsmetten) van de mond-/keelholte;
- zenuwpijn;
- reumatische pijn;
- menstruatiepijn;
- (pijn bij) artrose;
- (milde tot matige) artrose van de knie;
- pijn na chirurgische ingrepen (postoperatieve pijn);
- koorts en pijn na vaccinatie;
- spier- en gewrichtspijn, kneuzingen en verstuikingen;
- spit (rugpijn)

Eindterm 12

- Toelichten wat de aard is (eigenschappen) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen bij pijnklachten (bijlage 1 en 2)
  - o Uitleggen wat algemene pijnstillers zijn
  - o Verklaar wat pijnstillende en koortsverlagende stoffen zijn (zie bijlage 2)
  - o verklaren wat ontstekingsremmende stoffen zijn (zie bijlage 2)
  - o Verklaar wat middelen bij desinfectie (ontsmetten) van de mond-/keelholte zijn
(zie bijlage 1)
  - o Toelichten wat specifieke werkzame stoffen bij pijn, griep en menstruatiepijn zijn (zie bijlage 2)
  - o Uitleggen wat een combinatiepreparaat is
  - o Verklaar welke fytotherapeutische stoffen in de UAD-geneesmiddelen bij pijn- en koortsklachten zitten (bijlage 2)
- Toelichten wat de indicatie is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de te verwachten effecten zijn bij gebruik van beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 13

- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o Uiteenzetten wat (over)gevoeligheid voor pijnstillers voor gevolgen heeft voor pijnbestrijding
- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen als de klant behoort tot een van de risicogroepen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen welke groepen mensen meer risico lopen bij het gebruiken van UAD-geneesmiddelen bij pijn, koorts en griep (kinderen, ouderen, zwangere vrouwen, vrouwen die zwanger willen worden of vrouwen die borstvoeding geven, klanten met een ernstige orgaanfunctiestoornis (m.n. lever en nieren), klanten met een aandoening als diabetes en een hart- en vaatziekte, klanten die de Nederlandse taal niet machtig zijn, bestuurders van voertuigen en bedieners van machines)

Eindterm 14 a

- Beschrijven wat de relevante contra-indicaties zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 b

- Benoemen wat de relevante bijwerkingen zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (zeer vaak (1:100) en vaak (1:1000)) (bijlage 1 en 2)
  - o Uiteenzetten wat (over)gevoeligheid voor pijnstillers voor gevolgen heeft voor pijnbestrijding

Eindterm 14 c

- Aantonen wat de aanwijzingen voor onjuist gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o De algemene regels en waarschuwingen bij het gebruik van spierwrijfmiddelen samenvatten

Eindterm 14 d

- Uitleggen wat de risico's zijn van combinatiegebruik tussen de beschikbare UAD-geneesmiddelen met andere UAD-geneesmiddelen of gezondheidsproducten

Eindterm 14 e

- Benoemen welke verschijnselen kunnen optreden bij een overdosering van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 f

- Benoemen welke acties de klant moet ondernemen als sprake is van een overdosering van een beschikbaar UAD-geneesmiddel

Eindterm 15

- Benoemen in welke situatie een klant wordt geadviseerd naar de huisarts te gaan

Eindterm 19

- Toelichten in welke situaties de klant risico loopt op gezondheidsschade

Verkoudheidsklachten

Passend advies geven

De kandidaat kan voor de indicaties:

- *(allergische) rhinitis (neusslijmvliesontsteking);*
- *bijholteontsteking (sinusitis);;*
- *hooikoorts (pollinose);*
- *verkoudheid, verstopte neus, loopneus;*
- *hoest (droge hoest en productieve hoest)*

Eindterm 7

- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een specifiek UAD-geneesmiddel
- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een product met een specifieke werkzame stof

Eindterm 8

- Benoemen wat een passend advies is over het gebruik van een UAD-geneesmiddel naar aanleiding van een gezondheidsvraag of een vraag over een kwaal of aandoening

Eindterm 9

- De meest belangrijke indicaties benoemen waarvoor UAD-geneesmiddelen worden verkocht (zie bijlage 1)

Eindterm 10 a

- De meest voorkomende klantvragen en gezondheidsklachten benoemen
  - o Benoemen wat de belangrijkste oorzaken en symptomen daarvan zijn

Eindterm 10 b

- Benoemen wat de beschikbare UAD-geneesmiddelen zijn bij verkoudheidsklachten (bijlage 1 en 2)

- Uitleggen wat de werking is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Benoemen wat de werkzame stof is (of werkzame stoffen zijn) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 2)

Eindterm 10 d

- Benoemen wat de juiste dosering is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Toelichten wat de juiste wijze van gebruik is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 10 e

- Benoemen wat de eerste en tweede keus UAD-geneesmiddelen zijn

Inlichten over gevolgen van gebruik:

De kandidaat kan voor de indicaties:

- *(allergische) rhinitis (neusslijmvliesontsteking);*
- *bijholteontsteking (sinusitis);*
- *hooikoorts (pollinose);*
- *verkoudheid, verstopte neus, loopneus;*
- *hoest (droge hoest en productieve hoest)*

Eindterm 12

- Toelichten wat de aard is (eigenschappen) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o Uitleggen wat middelen bij neusslijmvliesontsteking zijn (zie bijlage 1)
  - o Uitleggen wat middelen bij pollinose zijn (zie bijlage 1)
  - o Uitleggen wat een combinatiepreparaat is
  - o Toelichten welke neusdruppels en –sprays en tabletten er zijn (zie bijlage 1)
  - o Toelichten welke inhalatieproducten er zijn (zie bijlage 1)
  - o Toelichten welke middelen er bij verschillende soorten hoest zijn (zie bijlage 1)

- Toelichten welke fytotherapeutische stoffen in UAD-geneesmiddelen bij verkoudheidsklachten zitten (bijlage 2)
- Toelichten wat de indicatie is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de te verwachten effecten zijn bij gebruik van beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 13

- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen als de klant behoort tot een van de risicogroepen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen welke groepen mensen meer risico lopen bij het gebruiken van UAD-geneesmiddelen (kinderen, ouderen, zwangere vrouwen, vrouwen die zwanger willen worden of vrouwen die borstvoeding geven, klanten met een ernstige orgaanfunctiestoornis (m.n. lever en nieren), klanten met een aandoening als diabetes en een hart- en vaatziekte, klanten die de Nederlandse taal niet machtig zijn, bestuurders van voertuigen en bedieners van machines)

Eindterm 14 a

- Beschrijven wat de relevante contra-indicaties zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 b

- Benoemen wat de relevante bijwerkingen zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (zeer vaak (1:100) en vaak (1:1000)) (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 c

- Aantonen wat de aanwijzingen voor onjuist gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 d

- Uitleggen wat de risico's zijn van combinatiegebruik tussen UAD-geneesmiddelen met andere UAD-geneesmiddelen of gezondheidsproducten

Eindterm 14 e

- Benoemen welke verschijnselen kunnen optreden bij een overdosering van UAD-geneesmiddelen (bijlage 1)

Eindterm 14 f

- Benoemen welke acties de klant moet ondernemen als sprake is van een overdosering van een UAD-geneesmiddel

Eindterm 15

- Benoemen in welke situatie een klant wordt geadviseerd naar de huisarts te gaan

Eindterm 19

- Toelichten in welke situaties de klant risico loopt op gezondheidsschade

Maag- en darmklachten

Passend advies geven

De kandidaat kan voor de indicaties:

- *brandend maagzuur (zuurbranden), zure oprispingen, hyperaciditeit (teveel zuur in maag en slokdarm);*
- *flatulentie (winderigheid);*
- *opgeblazen gevoel;*
- *misselijkheid (braken, spugen);*
- *obstipatie (verstopping, hardlijvigheid);*
- *(acute) diarree;*
- *worminfecties(aarsmaden, lintwormen);*
- *aambeien*

Eindterm 7

- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een specifiek UAD-geneesmiddel
- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een product met een specifieke werkzame stof

Eindterm 8

- Benoemen wat een passend advies is over het gebruik van een UAD-geneesmiddel naar aanleiding van een gezondheidsvraag of een vraag over een kwaal of aandoening

Eindterm 9

- De meest belangrijke indicaties benoemen waarvoor UAD-geneesmiddelen worden verkocht (zie bijlage 1)

Eindterm 10 a

- De meest voorkomende klantvragen en gezondheidsklachten benoemen
  - o Benoemen wat de belangrijkste oorzaken en symptomen daarvan zijn

Eindterm 10 b

- Benoemen wat de beschikbare UAD-geneesmiddelen zijn bij maag- en darmklachten (bijlage 1 en 2)
  - o Benoemen welke soorten maagmiddelen er zijn
  - o Benoemen welke soorten laxeermiddelen er zijn
  - o Benoemen welke soorten aambeimiddelen er zijn
  - o Benoemen welke soorten diarreemiddelen er zijn
- Uitleggen wat de werking is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Benoemen wat de werkzame stof is (of werkzame stoffen zijn) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 2)

Eindterm 10 d

- Benoemen wat de juiste dosering is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Toelichten wat de juiste wijze van gebruik is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 10 e

- Benoemen wat de eerste en tweede keus UAD-geneesmiddelen zijn

Inlichten over gevolgen van gebruik

De kandidaat kan voor de indicaties:

- *brandend maagzuur (zuurbranden), zure oprispingen, hyperaciditeit (teveel zuur in maag en slokdarm);*
- *flatulentie (winderigheid);*
- *opgeblazen gevoel;*
- *misselijkheid (braken, spugen);*
- *obstipatie (verstopping, hardlijvigheid);*
- *(acute) diarree;*
- *worminfecties(aarsmaden, lintwormen);*
- *aambeien*

Eindterm 12

- Toelichten wat de aard is (eigenschappen) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o Uitleggen wat antacida zijn (zie bijlage 1)
  - o Uitleggen wat 'laagjes-vormers' zijn (zie bijlage 1)
  - o Uitleggen wat carminativa zijn (zie bijlage 1)
  - o Uitleggen wat H₂-antagonisten zijn
  - o Uitleggen wat protonpompremmers zijn (zie bijlage 1)
  - o Uitleggen wat een combinatiepreparaat is
  - o Verklaar welke fytotherapeutische stoffen in UAD-geneesmiddelen bij maag- en darmklachten zitten (bijlage 2)
- Toelichten wat de indicatie is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de te verwachten effecten zijn bij gebruik van beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 13

- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen als de klant behoort tot een van de risicogroepen (bijlage 1 en 2)

- Aantonen welke groepen mensen meer risico lopen bij het gebruiken van UAD-geneesmiddelen (kinderen, ouderen, zwangere vrouwen, vrouwen die zwanger willen worden of vrouwen die borstvoeding geven, klanten met een ernstige orgaanfunctiestoornis (m.n. lever en nieren), klanten met een aandoening als diabetes en een hart- en vaatziekte, klanten die de Nederlandse taal niet machtig zijn, bestuurders van voertuigen en bedieners van machines)

Eindterm 14 a

- Beschrijven wat de relevante contra-indicaties zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 b

- Benoemen wat de relevante bijwerkingen zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (zeer vaak (1:100) en vaak (1:1000)) (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 c

- Aantonen wat de aanwijzingen voor onjuist gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 d

- Uitleggen wat de risico's zijn van combinatiegebruik tussen UAD-geneesmiddelen met andere UAD-geneesmiddelen of gezondheidsproducten

Eindterm 14 e

- Benoemen welke verschijnselen kunnen optreden bij een overdosering van UAD-geneesmiddelen (bijlage 1)

Eindterm 14 f

- Benoemen welke acties de klant moet ondernemen als sprake is van een overdosering van een UAD-geneesmiddel

Eindterm 15

- Benoemen in welke situatie een klant wordt geadviseerd naar de huisarts te gaan

Eindterm 19

- Toelichten in welke situaties de klant risico loopt op gezondheidsschade

Huidklachten

Passend advies geven

De kandidaat kan voor de indicaties:

- *desinfectie (ontsmetten) van huid en wonden;*
- *koortslip (herpes labialis, koortsuitslag, koortsblaasjes);*
- *schimmelinfectie, zwemmerseczeem (tinea pedis, voetschimmel);*
- *wratten, likdoorns (eksterogen), steenpuist;*
- *(jeuk en pijn bij) insectenbeten en -steken;*
- *luierslag;*
- *huiduitslag (eczeem, dauwworm), acne;*
- *hoofdluis*

Eindterm 7

- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een specifiek UAD-geneesmiddel
- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een product met een specifieke werkzame stof

Eindterm 8

- Benoemen wat een passend advies is over het gebruik van een UAD-geneesmiddel naar aanleiding van een gezondheidsvraag of een vraag over een kwaal of aandoening

Eindterm 9

- De meest belangrijke indicaties benoemen waarvoor UAD-geneesmiddelen worden verkocht (zie bijlage 1)

Eindterm 10 a

- De meest voorkomende klantvragen en gezondheidsklachten benoemen
  - o Benoemen wat de belangrijkste oorzaken en symptomen daarvan zijn
    - virale aandoeningen van de opperhuid
    - bacteriële aandoeningen van de opperhuid
    - schimmelaandoeningen van de opperhuid
    - afwijkingen in de verhoorning van de opperhuid
    - afwijkingen in de talgklierfunctie van de lederhuid
    - de relatie tussen micro-organismen en huidaandoeningen
    - de belangrijkste soorten micro-organismen
    - de invloed van de belangrijkste soorten micro-organismen op de huid

Eindterm 10 b

- Benoemen wat de beschikbare UAD-geneesmiddelen zijn bij huidklachten (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de werking is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Benoemen wat de werkzame stof is (of werkzame stoffen zijn) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 2)

Eindterm 10 d

- Omschrijven wat de juiste dosering is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Toelichten wat de juiste wijze van gebruik is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o De basisprincipes van reiniging en ontsmetting van de huid uiteenzetten

Eindterm 10 e

- Benoemen wat de eerste en tweede keus UAD-geneesmiddelen zijn

Inlichten over gevolgen van gebruik

De kandidaat kan voor de indicaties:

- *desinfectie (ontsmetten) van huid en wonden;*
- *koortslip (herpes labialis, koortsuitslag, koortsblaasjes);*
- *schimmelinfectie, zwemmerseczeem (tinea pedis, voetschimmel);*
- *wratten, likdoorns (eksterogen), steenpuist;*
- *(jeuk en pijn bij) insectenbeten en –steken;*
- *luieruitslag;*
- *huiduitslag (eczeem, dauwworm), acne;*
- *hoofdluis*

Eindterm 12

- Toelichten wat de aard is (eigenschappen) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen bij huidklachten (bijlage 1 en 2)
  - o Uitleggen wat reinigings- en ontsmettingsmiddelen voor de huid zijn (bijlage 1)
  - o Uitleggen wat een combinatiepreparaat is
  - o Verklaar welke UAD-geneesmiddelen er zijn bij huidklachten (bijlage 1)
- Toelichten wat de indicatie is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de te verwachten effecten zijn bij gebruik van beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 13

- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen als de klant behoort tot een van de risicogroepen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen welke groepen mensen meer risico lopen bij het gebruiken van UAD-geneesmiddelen (kinderen, ouderen, zwangere vrouwen, vrouwen die zwanger willen worden of vrouwen die borstvoeding geven, klanten met een ernstige orgaanfunctiestoornis (m.n. lever en nieren), klanten met een aandoening als diabetes en een hart- en vaatziekte, klanten die de Nederlandse taal niet machtig zijn, bestuurders van voertuigen en bedieners van machines)

Eindterm 14 a

- Beschrijven wat de relevante contra-indicaties zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 b

- Benoemen wat de relevante bijwerkingen zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (zeer vaak (1:100) en vaak (1:1000)) (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 c

- Aantonen wat de aanwijzingen voor onjuist gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 d

- Uitleggen wat de risico's zijn van combinatiegebruik tussen UAD-geneesmiddelen met andere UAD-geneesmiddelen of gezondheidsproducten

Overige indicaties

(kinderziektes, stoppen met roken, nervositeit, reisziekte, noodanticonceptie en vaginale schimmelinfecties)

Passend advies geven

De kandidaat kan voor de overige indicaties waaronder valt:

- *kinderziekten;*
- *nicotinesubstitutie (stoppen met roken);*
- *psychische klachten;*
- *reisziekte;*
- *morning-afterpil;*
- *overgangsklachten;*
- *vaginale schimmelinfecties;*
- *urinewegproblemen*

Eindterm 7

- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een specifiek UAD-geneesmiddel

- Benoemen wat een passend advies is, ingeval van een vraag naar een product met een specifieke werkzame stof

Eindterm 8

- Benoemen wat een passend advies is over het gebruik van een UAD-geneesmiddel naar aanleiding van een gezondheidsvraag of een vraag over een kwaal of aandoening

Eindterm 9

- De meest belangrijke indicaties benoemen waarvoor UAD-geneesmiddelen worden verkocht (zie bijlage 1)

Eindterm 10 a

- De meest voorkomende klantvragen en gezondheidsklachten benoemen
  - o Benoemen wat de belangrijkste oorzaken en symptomen daarvan zijn

Eindterm 10 b

- Benoemen wat de beschikbare UAD-geneesmiddelen zijn (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de werking is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Benoemen wat de werkzame stof is (of werkzame stoffen zijn) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 2)

Eindterm 10 d

- Benoemen wat de juiste dosering is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Toelichten wat de juiste wijze van gebruik is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o Uitleggen wat de belangrijkste aspecten van de noodanticonceptiepil zijn

Eindterm 10 e

- Benoemen wat de eerste en tweede keus UAD-geneesmiddelen zijn

Inlichten over gevolgen van gebruik

De kandidaat kan voor de overige indicaties waaronder valt:

- kinderziekten;
- nicotinesubstitutie (stoppen met roken);
- psychische klachten;
- reisziekte;
- morning-afterpil;
- overgangsklachten;
- vaginale schimmelinfecties;
- urinewegproblemen

Eindterm 12

- Toelichten wat de aard is (eigenschappen) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
  - o Uitleggen wat een combinatiepreparaat is
- Toelichten wat de indicatie is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de te verwachten effecten zijn bij gebruik van beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 13

- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen als de klant behoort tot een van de risicogroepen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen welke groepen mensen meer risico lopen bij het gebruiken van UAD-geneesmiddelen (kinderen, ouderen, zwangere vrouwen, vrouwen die zwanger willen worden of vrouwen die borstvoeding geven, klanten met een ernstige orgaanfunctiestoornis (m.n. lever en nieren), klanten met een aandoening als diabetes en een hart- en vaatziekte, klanten die de Nederlandse taal niet machtig zijn, bestuurders van voertuigen en bedieners van machines)

Eindterm 14 a

- Beschrijven wat de relevante contra-indicaties zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 b

- Benoemen wat de relevante bijwerkingen zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (zeer vaak (1:100) en vaak (1:1000)) (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 c

- Aantonen wat de aanwijzingen voor onjuist gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 14 d

- Uitleggen wat de risico's zijn van combinatiegebruik met andere UAD-geneesmiddelen of gezondheidsproducten

Eindterm 15

- Benoemen in welke situatie een klant wordt geadviseerd naar de huisarts te gaan

Eindterm 19

- Toelichten in welke situaties de klant risico loopt op gezondheidsschade

Homeopathie en fytotherapie

Eindterm 8

- Benoemen wat een passend advies is over het gebruik van een UAD-geneesmiddel naar aanleiding van een gezondheidsvraag of een vraag over een kwaal of aandoening

Eindterm 10 b

- Benoemen wat de beschikbare UAD-geneesmiddelen zijn (bijlage 1 en 2)
- Uitleggen wat de werking is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Benoemen wat de werkzame stof is (of werkzame stoffen zijn) van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 2)

Eindterm 10c

- De essentie van de homeopathie samenvatten
- De basisprincipes van de homeopathie toelichten
  - o Op hoofdlijnen uitleggen hoe homeopathica werken
  - o Toelichten aan welke eisen de toediening moet voldoen
  - o Uitleggen wat een homeopathisch simplex is
  - o Uitleggen wat een homeopathisch complex is
- Toelichten welke specifieke risico's kunnen gelden voor homeopathica
- Toelichten welke groep aandoeningen met name geschikt is voor homeopathische behandeling
- Herkennen of het een homeopathisch of fytotherapeutisch geregistreerd geneesmiddel betreft.

Eindterm 10 d

- Benoemen wat de juiste dosering is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Toelichten wat de juiste wijze van gebruik is van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)

Eindterm 13

- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen wat de risico's bij het gebruik zijn van de beschikbare UAD-geneesmiddelen als de klant behoort tot een van de risicogroepen (bijlage 1 en 2)
- Aantonen welke groepen mensen meer risico lopen bij het gebruiken van UAD-geneesmiddelen (kinderen, ouderen, zwangere vrouwen, vrouwen die zwanger willen worden of vrouwen die borstvoeding geven, klanten met een ernstige orgaanfunctiestoornis (m.n. lever en nieren), klanten met een aandoening als diabetes en een hart- en vaatziekte, klanten die de Nederlandse taal niet machtig zijn, bestuurders van voertuigen en bedieners van machines)

Bijlage 1

Producten

Pijn en koorts

- Advil Reliva
- Aleve Classic
- Aleve Select
- Ascal 600
- Aspirine 100 en 500
- Aspro 500 Bruis
- Daro hoofdpijnpoeder
- Finimal
- Nurofen
- Nurofen Fastine
- Nurofen pleister
- Nurofen voor kinderen
- Panadol
- Panadol Junior
- Panadol Plus
- Paracetalgin
- Roter APC
- Roter Paracetamol
- Roter Paracetamol Junior
- Roter Paracof
- Spidifen
- Saridon
- Sinaspril
- Voltaren K
- Witte Kruis

Migraine

- Nurofen Migraine
- Excedrin

Griep

- A. Vogel Echinaforce
- Antigrippine
- Aspirine-C
- Citrosan
- Coldrex Hot Drink

Mondklachten

- Corsodyl mondspoeling
- Corsodyl tandgel
- Dentinox
- Pyralvex

Keelpijn

- Coldrex
- Strepfen
- Trachsil

Menstratiepijn

- Aleve Feminax

Artrose

- Glucosamine Pharma Nord
- Voltaren Emulgel
- Tantum diclofenac 1% gel

Spier en gewrichtspijn

- A. Vogel Atrosan tabletten
- Trimaplant crème

Oorpijn

- Otalgan

Hooikoorts

- Allerfre
- Allergo-COMOD
- Allegra Fexotabs
- Carelastin oogdruppels
- Carelastin Extra Sterk neusspray
- Prevalin
- Reactine

Verkoudheid, verstopte neus, loopneus

- Bisolnasal
- Coldrex Xyloset
- Dampo Verkoudheidsbalsem
- Luuf Verkoudheidsbalsem
- Otrivin
- Otrivin Menthol
- Otrivin Duo
- Vicks Sinex
- Vicks Vaporub

Droge hoest

- Natterman Bronchicum Extra Sterk
- Natterman Noscasan
- Roter Noscapect
- Bisolnex

Productieve hoest

- Gelodurat
- Mucodyne Adult

Maagzuur (met flatulentie, opgeblazen gevoel)

- Losecosan 20 mg
- Pantozol Control
- Nexium Control

Maagkrampen

- Buscopan
- Tempocol

Maagklachten algemeen (dyspepsie)

- Iberogast

Obstipatie

- Dulcolax
- Dulcolax zetpillen 10 mg
- Forlax poeder
- Lactulosesiroop
- Metamucil Suikervrij
- Microlax

Diarree

- Losimed Duo
- Norit Carbomix

Aambeien

- Sperti

Desinfectie

- Betadine Scrub
- Betadine Shampoo
- Betadine Zalf
- Betadine Zalfgaas
- Dettol Med huidspray
- Dettol Med concentraat

Schimmelinfectie

- Canesten Skin
- Daktarin
- Daktarin Nagellak
- Lamisil huidspray
- MYK-1

Koortslip

- Zovirax Duo

Wratten

- Formule W

(jeuk en pijn bij) Insectenbeten en –steken

- Nestosyl

Huidklachten

- Daro Trekzalf
- Daro Zinkzalf
- Loxazol crème

Jet-lag

- Davitamon melatonine
- Melatonine Pharma Nord
- Shiepz melatonine
- Valdispert Melatonine

Nervositeit

- Valdispert 45 mg
- Valdispert 450 mg

Reisziekte

- Primatour
- Suprimal

Noodanticonceptie

- EllaOne
- Isteranda
- NorLevo

Vaginale schimmelinfecties

- Canesten Gyno

Urinewegproblemen

- A. Vogel ProstaforceMed

Homeopathie

- A. Vogel Arnica D6
- A. Vogel Aesculaforce druppels
- A. Vogel Pollinosan tabletten 200 stuks
- HEEL Diarheel
- HEEL Gastricumeel
- HEEL Oteel
- HEEL Traumeel S
- VSM Arnica Montana D6
- VSM Nisyleen
- VSM Okugest
- VSM Tonsiotreen
- VSM Kind Chamodent
- VSM Kind Cinababy

- VSM Kind Kindival
- VSM Kind Nisykind tabletten
- VSM Kind Tussikind siroop suikervrij
- Coryzalia
- Homeovox
- Oscillococcinum
- Sédatif PC
- Urtizon Complex-korrels

Fytotherapie

- A.Vogel Atrosan tabletten
- A.Vogel Aesculaforce tabletten
- A.Vogel Boldocynara tabletten
- A.Vogel Echinaforce druppels
- A.Vogel Linoforce
- A.Vogel ProstaforceMed
- Trimaplant crème
- VSM Dormiplant Valeriaan

Bijlage 2

Werkzame stoffen

Pijn en koorts

- Acetylsalicylzuur
- Carbasalaatcalcium
- Coffeïne
- Diclofenac kalium
- Ibuprofen
- Naproxennatrium
- Paracetamol
- Propyfenazon

Migraine

- Acetylsalicylzuur
- Cafeïne
- Ibuprofen
- Paracetamol

Griep

- Acetylsalicylzuur
- Ascorbinezuur
- Coffeïne
- Echinacea purpurea
- Paracetamol

Mondklachten

- Chloorhexidinedigluconaat
- Rhei extractum
- Salicylzuur
- Lidocaïnehydrochloride

Keelpijn

- Ambroxolhydrochloride
- Amylmetacresol
- Dichloorbenzylalcohol
- Flurbiprofen
- Lidocaïnehydrochloride
- Propylparahydroxybenzoaat

Menstratiepijn

- Naproxennatrium

Artrose

- Calciumcarbonaat
- Diclofenac diethylamine
- Diclofenac natrium
- Glucosamine

Spier en gewrichtspijn

- Harpagophytum extract
- Symphytum x uplandicum
(Bastaardsmeerwortel)

Oorpijn

- Lidocaïnehydrochloride

Hooikoorts

- Azelastinehydrochloride
- Cetirizinehydrochloride
- Dinatriumcromoglicaat
- Fexofenadine hydrochloride
- Loratadine

Verkoudheid, verstopte neus, loopneus

- Bergdenolie
- Dennennaaldenolie
- Eucalyptusolie
- Ipratropiumbromide
- Kamfer
- Levomenthol
- Majoranaolie
- Oxymetazolinehydrochloride
- Terpentijnolie
- Thymol
- Tramazolinehydrochloride
- Xylometazolinehydrochloride

Droge hoest

- Codeïnefosfaat
- Noscapinehydrochloride

Productieve hoest

- Acetylcysteïne
- Broomhexinehydrochloride
- Carbocisteïne
- Citroenolie
- Eucalyptusolie
- Mirteolie
- Zoete sinaasappelolie

Maagzuur (met flatulentie, opgeblazen gevoel)

- Alginezuur
- Aluminiumhydroxide (algeldraat)
- Aluminiumoxide (algeldraat)
- Calciumcarbonaat
- Magnesiumcarbonaat
- Magnesiumhydroxide
- Natriumalginaat
- Natriumwaterstofcarbonaat
- Omeprazol
- Esomeprazol
- Pantoprazol natrium
- Simeticon

Maagkrampen

- Butylscopolaminebromide
- Pepermuntolie

Maagklachten algemeen (dyspepsie)

- Grote Engelwortel (*Angelica radix*)
- Karwijzaad (*Carvi fructus*)
- Stinkende Gouwe (*Chelidonii herba*)
- Bittere Scheefbloem (*Iberis amara*)
- Zoethout wortel (*Liquiritiae radix*)
- Kamillebloem (*Matricaria (Chamomilla) recutita flos*)
- Citroenmelisseblad (*Melissa officinalis folium*)
- Pepermuntblad (*Mentha x piperita folium*)

- Mariadistelvrucht (Silybum marianum fructus)

Obstipatie

- Bisacodyl
- Lactulose
- Macrogol
- Natriumlaurylsulfoacetaat
- Psylliumvezels
- Senna fructus
- Sorbitol

Diarree

- Kool, geactiveerd
- Loperamidehydrochloride
- Simecicon

Wormpjes (aarsmaden)

- Mebendazol

Aambeien

- Iecoris negraprionis oleum
- Saccharomyces vivi extractum

Acne

- Benzoylperoxide
- Miconazolnitraat

Desinfectie

Pharmacon exameneisen Adviseren Compleet - 2025

- Benzalkoniumchloride
- Chloorxylenol
- Povidonjodium

Koortslip

- Aciclovir
- Hydrocortison

Schimmelinfectie

- Clotrimazol
- Miconazolnitraat
- Sulconazol
- Terbinafinehydrochloride

Wratten

- Salicylzuur

(jeuk en pijn bij) Insectenbeten en –steken

- Pramocaïne
- Tripelennaminehydrochloride
- Zinkoxide

Huidklachten

- Sulfobituminose-ammonium
- Zinkoxide
- **Hoofdhuidklachten** Minoxidil

Jet-lag

- Melatonine

Nervositeit

- Valeriana extractum

Reisziekte

- Chloorcyclizinehydrochloride
- Cinnarizine
- Cyclizine
- Meclozinehydrochloride

Homeopathie

- Aesculus hippocastanum
- Aconitum napellus
- Allium cepa
- Ammi visnaga
- Anas barbariaeAntimonium sulfuratum auratum
- Apis mellifica
- Aerialia racemosa
- Arnica montana
- Arsenicum album
- Belladonna
- Bellis perennis
- Bryonia alba
- Bryonia cretica
- Calendula officinalis
- Carbo vegetabilis
- Cardiospermum halicacabum
- Chamomilla
- Croton tiglium

Noodanticonceptie

- Levonorgestrel
- Ulipristal acetaat

Vaginale schimmelinfecties

- Clotrimazol

Urinewegproblemen

- Sabal serrulata-extract

- Echinacea angustifolia
- Echinacea purpurea
- Eucalyptus globulus
- Ferrum phosphoricum
- Hamamelis virginiana
- Hedera helix
- Hepar sulfur
- Histaminum muriaticum
- Ipecacuanha
- Ledum palustre
- Luffa operculata
- Magnesium carbonicum
- Magnesium muriaticum
- Nux vomica
- Phosphorus
- Podophyllum peltatum

- Pulsatilla pratensis
- Symphytum officinalis
- Zincum valerianicum

Fytotherapie

- Aesculus hippocastanum
- Cassia angustifolia
- Cynara
- Echinacea
- Harpagophytum
- Linum usitatissimum
- Rhamnus frangula
- Sabal serulata
- Syllibum
- Taraxacum
- Valeriana officinalis

Bijlage 3

Terminologie

Adviseren 1

Aambeien	Baarmoeder
Aanbevolen dosering	Bacteriële infectie
Aandoening	Bacteriën
Accidentele overdosering	Benzoaat
ACE-remmers	Beroerte
Acuut	Bètablokker
Adolescent	Bewusteloosheid
Advies	Bewustzijn
Afweersysteem	Bijwerking
Alcoholisme	Bloedbeeld
Allergische reactie	Bloedcirculatie
Antagonist	Bloeddruk
Antibioticum	Bloedstolling
Anticoagulantia	Bloeduitstorting
Antidepressiva	Bloedverduunners
Antistollingsmiddelen	Braken
Antiviraal	Breed werkingsgebied
Anus	Bruistablet
Applicator	Candida albicans
Artritis	CBG
Artrose	Chirurgische ingreep
Ascorbinezuur	Chronische aandoening
Aspartaam	Coeliakie
Astma	Coma
Auto-immuunziekte	Combinatiegeneesmiddel
AV	Communicatieleer

Contra-indicatie	Gastro oesofageale reflux
Coördinatieproblemen	Geelzucht
Corticosteroïde	Geneesmiddel
Criteria	Geneeswijze
Dagdosering	Gesuperviseerd
Desinfectans	Giften
Desoriëntatie	Glaucoom
Diabetici	Glucose
Diuretica	Haarvat
Doktersvoorschrift	Hallucinatie
Doseringsschema	Hartfalen
Dosis	Hartritmestoornissen
Dragee	Hemolytische anemie
Duizeligheid	Heparine
Dyspepsie	Hersenbloeding
Effecten	Histamine
Effectieve dosering	Homeopathica
Emulgel	Homeopathisch geneesmiddel
Emulsie	Huiduitslag
Enzym	Hulpstof
Exantheem	Hyperaciditeit
Farmaceutisch	Hypertensie
Farmacokinetische	Hyperventilatie
Filmomhulde tablet	Hypofyse
Fissuren	Indicatie
Functioniestoornis	Infectie
Fysisch	Insufficiëntie
Fytotherapeutica	Insuline
Galactosemie	Interactie
Galbulten	Irreversibele levernecrose

Kaliumverlies	Prostaglandine
Kassacheck	Prostaglandinesynthethaseremmers
Klinisch bewijs	Postoperatief
Klysm	Pruritus
Kortademigheid	Recept
Lactatie	Rectaal
Lapp-lactase deficiëntie	Retard werking
Liquid capsule	Risicogroep
Lokaal	RVG
Longblaasjes	RVH
Longemfyseem	Sachet
Maagsapresistent	Schildklier
MAO-remmers	Smelttablet
Medisch hulpmiddel	Spasmen
Megacolon	Stoornis
Methotrexaat	Sucrose
Micro-organisme	Sufheid
Misselijkheid	Suspensie
Motiliteit	Symptomatische behandeling
Natriumdieet	Symptomen
Netelroos	Systemisch effect
NSAID	Systemische werking
Oedeem	Tachycardie
Omhulde tablet	Ter handstellen
Oropharyngeaal	Therapeutische indicatie
Overdosering	Toedieningsfrequentie
Overgevoelighedsreactie	Topicaal
Parasieten	Torpedovormig
Patiëntenbijsluiter	Toxisch
Pentoxifylline	Traditioneel gebruik

Transpireren

Tremoren

Trombose

Tuberculose

UA

UAD

Uitdroging

Uni-dosis

UR

Urinelozing

Urinewegen

Urticaria

Vaatverwijdend

Vergeeten dosis

Vergiftigingen

Verwardheid

Vomeren

Waarschuwing

Wazig zien

Weerstand

Werkzame stof

Wetenschappelijk

Wisselwerking

Witte bloedlichaampjes

Zelfzorg

Zetpil

Ziekte van Crohn

Terminologie

Adviseren 2

Aanbevolen dosering

Accidentele overdosering

Acuut

Aderen

Adolescent

Aften

Afweersysteem

Allergische reactie

Hooikoorts

Antagonist

Anticonceptie

Antidepressiva

Antihistaminica

Antimycotica

Antistollingsmiddelen

Antiviraal

Anus

Ascorbinezuur

Aspirator

Astma

AV

Baarmoeder

Bacteriële infectie

Bacteriën

Beginverergering	Dosis
Benauwdheid	Droge hoest
Benigne prostaat hypertrofie	Duizeligheid
Beroerte	Dyspepsie
Bewegingsziekte	Eczeem
Bijwerking	Effecten
Bloedingstijd	Effectieve dosering
Bloedneus	Eierstokken
Bloedplaatjes	Eksterogen
Bloedstolling	Evenwichtsstoornissen
Bloedverdunners	Exantheem
Braken	Extract
Breed werkingsgebied	Fenylalanine
Bronchiaal	Fenylketonurie
Buitenbaarmoederlijke zwangerschap	Functioniestoornis
Bypass	Fytotherapeutica
Candida albicans	Fytotherapeutisch geneesmiddel
Cervixkapje	Galactosemie
Chronische aandoening	Galbulten
Coïtus interruptus	Gastro oesofageale reflux
Combinatiegeneesmiddel	Geelzucht
Condoom	Geneesmiddel
Coördinatieproblemen	Geneeswijze
Criteria	Geslachtsgemeenschap
Dagdosering	Geslachtsorganen
Desoriëntatie	Gestandaardiseerd plantenextract
Diabetici	Giften
Diuretica	Glaucoom
Doktersvoorschrift	Gluten
Doseringschema	H1 antagonist

Haarvat	Kaliumverlies
Hallucinatie	Kassacheck
Hartfalen	Klinisch bewijs
Hartritmestoornissen	Klysma
Hemolytische anemie	Koortslip
Heparine	Kortademigheid
Herpes labialis	Kruidengeneesmiddel
Herpes simplex	Kruidentincturen
Hersenbloeding	Lactatie
Histamine	Lactose intolerantie
Hoestonderdrukkend	Lapp-lactase deficiëntie
Hoestprikkel	Lokaal
Homeopathica	Longblaasjes
Homeopathisch geneesmiddel	Longemfyseem
Hooikoorts	Loopneus
Hormonaal	Luieruitslag
Huiduitslag	Luizen
Hulpstof	Maagsapresistent
Hyperaciditeit	Maagzweer
Hypertensie	MAO-remmers
Hyperventilatie	Medisch hulpmiddel
Hypofyse	Mee-eter
Indicatie	Megacolon
Infectie	Melksuiker
Inhaleren	Methotrexaat
Innesteling	Micro-organisme
Insufficiëntie	Miskraam
Insuline	Misselijkheid
Interactie	Moedervlek
Irreversibele levernecrose	Mondzweren

Motiliteit	Platluis
Mucolytica	Pollinose
Mucoviscidose	Postoperatief
Natriumdieet	Prikkelhoest
Netelroos	Prostaat
Neten	Pruritus
Neuspoliep	Psoriasis
Nicotinesubstitutie	Puisten
Nood anticonceptie	Recept
NSAID	Resistentie
Occlusief verband	Retard werking
Oedeem	Rhinitis sicca
Ontsmetten	Risicogroep
Ontsteking	RVG
Ontstekingsremmend	RVH
Oogboldruk	Sacharose
Oorsuizen	Salicylaten
Ophoesten	Schaamluis
Orale conceptiva	Schildklier
Oropharyngeaal	Schimmeldodend
ORS	Schimmelinfectie
Overdosering	Schurfft
Overgang	Sinusitis
Overgevoelighedsreactie	Slijmvlies
Parasieten	Smaakstoornissen
Patiëntenbijsluiters	Spasmen
Penis	Spijverteringsproblemen
Pentoxifylline	Spiraaltje
Perforatie van maag of darm	Stofwisselingsprocessen
Pessarium	Stoornis

Stuipen	UR
Sucrose	Urinelozing
Sufheid	Urinewegen
Suspensie	Urineweg-retentie
Symptomatische behandeling	Urticaria
Symptomen	Vaatverwijdend
Systemisch effect	Vaccinatie
Systemische werking	Vaginale afscheiding
Taaitslijmziekte	Vastzittende hoest
Tachycardie	Veneuze insufficiëntie
Talg	Vergeten dosis
Tandbederf	Vergiftigingen
Tandglazuur	Verwardheid
Tandplak	Virus
Tandvleesontsteking	Vluchtige oliën
Therapeutische indicatie	Vomeren
Tinea pedis	Voorbehoedsmiddel
Toedieningsfrequentie	Voorhoofdholte
Topicaal	Waarschuwing
Torpedovormig	Wazig zien
Toxisch	Weerstand
Traditioneel gebruik	Werkzame stof
Transpireren	Wetenschappelijk
Tremoren	Wijnvlek
Trombose	Wisselwerking
Tuberculose	Witte bloedlichaampjes
UA	Witte vloed
UAD	Wratten
Uitdroging	Zelfzorg
Uni-dosis	Zetpil

Ziekte van Crohn

Zwemmerseczeem

Ziektekiemdodend

Begrippen homeopathie en fytotherapie

Acute middelen

Dynamiseren

Allopathisch geneesmiddel

Klassieke homeopathie

Anamnese

Klinische homeopathie

Beginverergering

Modaliteit

Centesimaal

Potentiëren

Chronische middelen

Remmende factoren

Constitutiemiddel

Ziektebeeld

Decimaal

Bijlage 4: Meest risicovolle geneesmiddelen(groepen) met bijbehorende risicowaarschuwingen en adviezen:

Geneesmiddelengroep	Mondelinge risicowaarschuwing als (onderdeel van de) kassacheck	Advies door de (assistent)drogist
Middelen tegen verstopte neus - xylometazoline - oxymetazoline - tramazoline	<i>Het is niet verstandig dit geneesmiddel langer dan 7 dagen te gebruiken, want dan beschadigt het slijmvlies. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Deze geneesmiddelen maximaal 7 dagen achter elkaar gebruiken, daarna 1 maand niet.
Hoestprikkeldepende middelen - noscapine - codeïne	<i>Dit geneesmiddel kan de reactiesnelheid verminderen, en daarom gevaarlijk zijn bij autorijden en bij gebruik van machines. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Codeïne en noscapine werken alleen tegen droge kriebel- of prikkelhoest. Codeïne en noscapine niet bij een slijmhoest gebruiken. Beide middelen onderdrukken de hoestprikkel, terwijl die prikkel bij een slijmhoest juist nodig is om het slijm op te hoesten. Noscapine kan de bloedstolling ontregelen.
Miconazol - Daktarin, - AcneCare - Miconazol	<i>Dit geneesmiddel kunt u niet samen met bepaalde bloedverduuners gebruiken. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Miconazol kan de bloedstolling ontregelen.
NSAID's (oraal gebruik) - acetylsalicylzuur - carbasalaat - diclofenac - ibuprofen - naproxen - flurbiprofen - combinatiemiddelen	<i>Dit geneesmiddel kan maagklachten veroorzaken, vooral bij lang gebruik. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Risico hangt onder andere af van leeftijd klant, overige medicatie die klant gebruikt, andere ziektes die de klant heeft en of de klant gevoelig is voor NSAID's. Er zijn alternatieven: In veel gevallen is

paracetamol <u>met</u> acetylsalicylzuur en/of propyfenazon		paracetamol een goed alternatief.
Middelen tegen diarree - loperamide	<i>Er is risico op uitdroging. Het is belangrijk om 2 liter water per dag te drinken. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	U loopt het risico op uitdroging, doordat het vocht met de diarree uit het lichaam verdwijnt. ORS bevat zouten en suikers die uw lichaam nodig heeft bij diarree.
Laxeermiddelen - bisacodyl - senna	<i>Gebruik dit geneesmiddel niet langer dan 3 dagen, want dat geeft risico op luie darmen en uitdroging. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Deze geneesmiddelen innemen met veel vocht. Gebruik laxeermiddelen niet langer dan 3 dagen achter elkaar. Werkt het niet voldoende binnen 3 dagen? Raadpleeg dan uw arts.
Sint-Janskruid (Hypericum perforatum)	<i>Gebruik van dit middel kan niet altijd samen met andere geneesmiddelen of met de anticonceptiepil. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Kruiden, zoals Sint-janskruid, worden vaak ten onrechte als onschuldig beschouwd. Het is belangrijk te weten bij welke geneesmiddelen u Sint-janskruid niet moet gebruiken. Ook niet bij de anticonceptiepil, dat is namelijk een geneesmiddel.
Paracetamol - paracetamol - paracetamol combinatiepreparaten <u>zonder</u> NSAID	<i>Het is belangrijk om niet te veel te gebruiken, want dan kan dit geneesmiddel lever- en nierklachten geven. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Neem bij chronisch gebruik (langer dan 1 maand) maximaal 5 tabletten per dag, bij incidenteel gebruik maximaal 6 tabletten per dag. Bij gebruik van pijnstillers gedurende meer dan 15 dagen per maand kan pijnstillerafhankelijke

		hoofdpijn ontstaan.
Middelen bij maagklachten - esomeprazol - omeprazol - pantoprazol	<i>Dit geneesmiddel geeft risico op bijwerkingen bij lang gebruik. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiter te lezen.</i>	Omeprazol en pantoprazol kunnen bij langdurig gebruik bijwerkingen geven, zoals botontkalking, darminfecties en nierfalen. Gebruik indien mogelijk liever lichtere middelen, of overleg met een arts. Deze middelen kunnen de bloedstolling ontregelen.
Morning-afterpil met levonorgestrel	I.v.m. privacy-redenen wordt bij dit middel geen mondelinge risicowaarschuwing gegeven.	Als u dit geneesmiddel niet tijdig (binnen 72 uur) na onbeschermd geslachtsgemeenschap gebruikt, dan bestaat het risico op ongewenste zwangerschap en verstoring van de menstruatiecyclus. Niet gebruiken zonder overleg met een arts als u ook medicijnen tegen epilepsie, tuberculose of hiv, of sint-janskruid of ciclosporine gebruikt.
Morning-afterpil met ulipristal	I.v.m. privacy-redenen wordt bij dit middel geen mondelinge risicowaarschuwing gegeven.	Als u dit geneesmiddel niet tijdig (binnen 120 uur) na onbeschermd geslachtsgemeenschap gebruikt, dan bestaat het risico op ongewenste zwangerschap en verstoring van de

		menstruatiecyclus. Niet gebruiken zonder overleg met een arts als u ook andere medicijnen gebruikt.
--	--	--

Bijlage 5: Bijlage veel verkochte zelfzorgmiddelen met specifieke kenmerken en/of een risicowaarschuwing die de Assistent-drogist en Drogist moet kunnen herkennen en kunnen toepassen:

Indicatie	Werkzame stof en specifiek kenmerk	Risicowaarschuwingen die de Assistent-Drogist en Drogist moet kunnen herkennen en kunnen toepassen:
Keelpijn	Ambroxolhydrochloride	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 12 jaar. • Niet gebruiken bij een slechte nier- of leverfunctie zonder overleg met een arts. • Niet gebruiken tijdens zwangerschap of borstvoeding zonder overleg met een arts. • Stop direct met het gebruik bij veranderingen aan de huid of slijmvliezen en neem contact op met een arts. • Niet langer dan 3 dagen achtereen gebruiken.
Keelpijn (beginnend)	Lidocaïnehydrochloride en propylparahydroxybenzoaat	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 6 jaar. • Bij kinderen jonger dan 12 jaar alleen gebruiken onder toezicht van een volwassene. • Niet gebruiken bij zwangerschap of borstvoeding zonder overleg met een arts. • Niet langer dan 7 dagen achtereen gebruiken. • Laat de zuigtablet langzaam in de mond smelten. Niet kauwen of inslikken. • Lidocaïne verdooft, hierdoor kan slikken moeilijker gaan en is de kans op verslikken groter. • Niet direct eten of drinken na het innemen van de zuigtablet. Pas extra op met hete drink- of eetwaren in verband met de kans

		op verbranden.
Neusverkoudheid	<p>Zoutoplossing (natriumchloride) 0,74 %</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>1^e keus bij neusverkoudheid bij kinderen tot 2 jaar</p> <p>Geschikt als overgangsmiddel bij verslaving aan neusspray met xylometazoline, oxymetazoline of tramazoline</p>	
Productieve hoest	<p>Broomhexinehydrochloride</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>slijmoplossend, niet geschikt voor kinderen jonger dan 2 jaar</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 2 jaar. • Niet gebruiken als u amoxicilline, cefuroxin, doxycycline of erytromycine gebruikt zonder overleg met een arts. • Niet gelijktijdig gebruiken met hoestdempende middelen, zoals codeïne of noscapine. • Niet gebruiken als u een maagzweer heeft of heeft gehad. • Niet gebruiken tijdens de eerste 3 maanden van de zwangerschap.
Productieve hoest	<p>Acetylcysteïne</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>slijmoplossend, niet geschikt voor kinderen jonger dan 2 jaar.</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 2 jaar. • Als u antibiotica gebruikt: deze 2 uur voor of na de acetylcysteïne innemen. • Niet gelijktijdig gebruiken met hoestdempende middelen, zoals codeïne of noscapine. • Niet gebruiken als u een maagzweer heeft of heeft gehad, bij astma of COPD.
Maagzuur	<p>Calciumcarbonaat en magnesiumcarbonaat</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 12 jaar. • Niet gebruiken zonder overleg met een arts als u ook andere

		<p>medicijnen gebruikt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij een slechte nierfunctie, nierstenen of te laag fosfaatgehalte zonder overleg met een arts. • Niet langdurig gebruiken zonder overleg met een arts.
Diarree	<p>Loperamide</p> <p>Specifiek kenmerk: leeftijd vanaf 8 jaar, niet bij voedselvergiftiging.</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is risico op uitdroging. Het is belangrijk om 2 liter water per dag te drinken. Wij adviseren u voor gebruik de bijsluiters te lezen. • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 8 jaar zonder overleg met een arts. • Niet gebruiken bij HIV zonder overleg met een arts. • Niet gebruiken bij zwangerschap of borstvoeding zonder overleg met een arts. • Niet gebruiken bij verminderde leverfunctie zonder overleg met een arts. • Stop de behandeling als de ontlasting vaster wordt of als u langer dan 12 uur geen ontlasting heeft gehad. <p>Gebruik dit medicijn niet langer dan 2 dagen achter elkaar.</p>
Diarree en misselijkheid	<p>ORS, bestaat uit: glucose natriumchloride natriumcitraat kaliumchloride</p> <p>Specifieke werking: Tegen uitdroging en ondersteunend middel bij diarree en verstopping</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij volledige verstopping. • Niet gebruiken bij een slechte nier- of leverfunctie zonder overleg met een arts. • Dit middel bevat suiker: wees voorzichtig als u suikerziekte hebt. • Los het poeder op in precies de hoeveelheid water die genoemd staat op de verpakking. • Gebruik voor de oplossing vers kraanwater (als u in Nederland bent) of mineraalwater zonder prik uit een fles. Als u dat niet heeft kunt u vers gekookt water gebruiken dat u even laat afkoelen. • Het poeder niet mengen met

		andere vloeistoffen of eten.
Diarree en vergiftigingen	<p>Actieve kool</p> <p>Specifiek kenmerk: enige middel dat gebruikt kan worden bij voedselvergiftiging en bepaalde medicatievergiftigingen</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen zonder overleg met een arts. • Niet gebruiken bij volledige verstopping of plotselinge buikpijn. • Niet gebruiken zonder overleg met een arts als u ook andere medicijnen gebruikt. • De werking van de anticonceptiepil kan afnemen. Gebruik aanvullende anticonceptie als u de anticonceptiepil gebruikt. Uw ontlasting kan zwart verkleuren. Dit is ongevaarlijk.
Aambeien	<p>Hamamelis virginiana, Calendula officinalis, Echinacea pupurea, Aesculuc hippocastanum, Sulfur depuratum, Thiamine (vitamine B1), dl-alfa-tocoferol (vitamine E)</p> <p>Specifieke werking: middel tegen gezwollen aderen rond de anus geschikt bij zwangerschap.</p>	
Aambeien	<p>lidocaïne, zinkoxide, bismuthsubnitraat</p> <p>Specifieke werking: lokaal verdovend middel bij aambeien met tevens een samentrekkende werking op de bloedvaten van de aambeien.</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen zonder overleg met een arts. • Niet gebruiken bij kinderen ouder dan 12 jaar die minder dan 25 kg wegen. • Niet gebruiken bij voortdurend bloedende aambeien. • Niet gebruiken bij ernstige leveraandoeningen, epilepsie, verhoogde schildklierwerking, hartfalen of verzwakte/ernstig zieke mensen zonder overleg met een arts. • Niet gebruiken bij zwangerschap of borstvoeding zonder overleg met een arts.

		<ul style="list-style-type: none"> • Niet langer dan 2 weken achtereen gebruiken. • Kan vlekken geven in kleding en ondergoed.
Voetschimmel	<p>Terbinafinehydrochloride 10 mg/g</p> <p>Specifieke werking Once-versie:</p> <p>Eenmalig aanbrengen op beide voeten.</p> <p>1e keus bij voetschimmel.</p> <p>Once: Geschikt vanaf 18 jaar. Crème: Geschikt vanaf 12 jaar</p>	
Koortslip	Aciclovir	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 2 jaar zonder overleg met een arts. • Vermijd contact met (de binnenkant van de) mond. • Alleen gebruiken op de huid rond de mond en de lippen. • Smeer de crème niet uit, dit om verspreiding van het virus te voorkomen.
Wratten	<p>Dimethylether en propaan</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>Vriesmethode</p>	
Insektenbeten of -steken	<p>Tripelenaminehydrochloride</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>Lokaal antihistaminicum bij insectenbeten- of steken</p>	<p>Risicowaarschuwing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 4 weken met open wonden of beschadigde huid, zonder overleg met arts. • Alleen gebruiken bij kleine plekjes, niet op grote oppervlakten
Hoofdluis	Neem-extract	

	<p>Specifieke werking:</p> <p>Doodt hoofdluis en neten in 1 behandeling.</p> <p>Werkt verstikkend op hoofdluis en neten.</p> <p>Geschikt vanaf 2 jaar.</p>	
Hoofdluis	<p>Dimeticon</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>1^e keus bij hoofdluis.</p> <p>Werkt verstikkend op hoofdluis en neten.</p> <p>Behandeling duurt 15 minuten.</p> <p>Geschikt vanaf 12 maanden.</p>	
Hoofdluis	<p>Dimeticon en penetrol</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>1^e keus bij hoofdluis.</p> <p>Werkt verstikkend op hoofdluis en neten. Behandeling duurt 15 minuten.</p> <p>Geschikt vanaf 6 maanden.</p>	
Stoppen met roken	<p>Nicotine</p> <p>Specifiek kenmerk:</p> <p>1^e keus bij stoppen met roken</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij kinderen jonger dan 18 jaar. • Niet gebruiken zonder overleg met een arts als u ook andere medicijnen gebruikt of een andere aandoening heeft. • Zonder overleg met een arts niet

		<p>gebruiken bij zwangerschap of borstvoeding.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet gebruiken bij een slecht nier- of leverfunctie. • Maximaal 6 maanden gebruiken zonder overleg met arts. • Buiten bereik van kinderen bewaren.
--	--	---